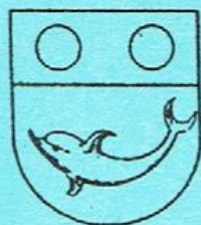

Bavnen

Vejlby-Strib Lokalhistoriske Forening

2003

Foreningens bestyrelse:

Formand:

Finn Lopdrup Fauk 64 40 10 63

Næstformand:

Aksel Thorsen 64 41 59 97

Sekretær:

Skjold Christensen 64 48 12 41

Kasserer:

Arne Schmidt Andersen 64 40 10 53

Bestyrelsesmedlem:

Niels Erhard Sørensen 64 40 13 88

Suppleanter:

Jørgen Lundsgaard
Kirsten Fauk

Revisorer:

Børge Jensen
Knud Warming

Revisorsuppleant:

Anna Kierkegaard-Hansen

Hvordan bliver man medlem?

Man kan ringe til et af bestyrelsesmedlemmerne, eller man kan indsende kontingentet til giro nr. 9 86 21 37, Vejlbys Strib Lokalhistoriske Forening, Nørre allé 37, 5500 Middelfart.

Kontingentet er 40 kr. om året pr. husstand. Enkeltpersoner i den gamle Vejlbys Strib kommune betaler kun 25 kr. mens andre enkeltpersoner betaler 40 kr.

Babnen

Vejlbys Strib Lokalhistoriske Forening

Nr. 2

August 1993

Indhold:

Vestfynske Veteraner	side 1
Efterlysning	side 3
Strib fyr	side 4
Vejlbys 100 års fest	side 9
Urnefund	side 11
Skelet-historier	side 13
Foreningsnyt, Nyt fra redaktionen	side 15
Arrangementer	side 16

Redaktion: Kirsten Fauk

Sats: Hove offset

Trykning:

Carl Larsens bogtrykkeri,
Middelfart

ISSN 0906-5008

Næste nummer udkommer

December 1993.

Deadline: 15. oktober 1993

FORSIDEN:

Tegning venligst udlånt af Strib Handels- og Håndværkerforening, som benyttede den på indbydelsen til 50 års jubilæet i 1984.

Signaturen er: Strib Fyr 17/12 77,
J B L. (Hvem er det?)

Vestfynske Veteraner

Et Rundskue over vore nulevende fra vor sidste Krig

Avisartikel 1922

Hårde Ture i flere Døgn uden Mad eller Søvn

Husmand Anders Madsen, Røjle Mk. (»Olinelund« på Korsbjergvej 24, red.) er født i Skrillinge 1840 og er saaledes 82 Aar gammel.

Han blev udskrevet paa Sessionen 1863 og lærte i Fredericia i 10 Uger, blev permitteret og atter indkaldt den 26. November til 6. Regiment, 4. Kompagni, og kom straks med en Dampers til Flensborg. Afdelingen marscherede den 28. til Slesvig By. Her arbejdedes der i Skanserne, til man den 27. December marscherede 4 Mil til Norderstabel. Efter nogle Dages Ophold her gik Turen ved Nytaar til en Landsby mellem Husum og Frederiksstad.

Efter at være forsynet med Ammunition og efter at have opholdt sig under aaben Himmel, gik Afdelingen til Dannevirke, kom til en Landsby, Osterfeldt, og der kom saa flere Regimenter til fra andre Sider. Paa Tilbagetoget marscheredes over Flensborg, hvor Soldaterne var Natten mellem 16. og 17. Marts. I flere Døgn fik de hverken Mad eller Søvn. I en Skov vest for Byen gjorde de Holdt, og 1. Regiment var da i Kamp med Tyskerne, men maatte retirere og fortsatte til Graasten, stadig med Tyskerne lige i Hælene.

Soldaterne fik hverken Mad eller

Søvn i lang Tid, holdt Hvil en halv Times Tid, men fik streng Ordre til ikke at lægge sig ned, da Officererne vidste, at saasnart Soldaterne lagde sig, sov de ind. Vi maatte altsaa holde os oprejst, fortæller Anders Madsen, og vi havde jo været nogle sløje Folk at kommandere ud i Kamp. Paa Broen over til Als faldt vor Kaptajn om af Udmattelse, og vi saa ham ikke mere. Vi marscherede en halv Mil ind paa Als til en Landsby, som hed Kjær. Her blev vi anbragt i en Gaard og sov i noget Halm i en Lade - trygt efter de store Anstrengelser. Dagen efter gik Turen videre til en Landsby Ulkebøl, hvor vi fik Forplejning, det vil sige, vi fik nogle faa Kvint raat Flæsk og et halvt Stykke Rugbrød, som blev slugt med Appetit. Her var vi i fire Dage og fik efterhaanden, hvad vi kunde spise og var helt med Tiden.

Nu begyndte det at se ud til, at det blev rigtig Krig; vi blev fordelt paa Forposter over til Dybbøl. Parolen var stadig Tilbage, Tilbage, og Kuglerne peb om Ørerne paa os. En Kugle faldt lige ved min ene Fod, jeg tænkte paa at tage den op og gemme den, men jeg tænkte videre: Nej, det er vist ikke værd, for du kommer maaske aldrig levende hjem, og saa er det jo ingen Nytte til at gemme paa den; jeg fortryder det nu alligevel.

Naa, vi retirerede stadig, men Tyskerne lige efter os, vi besvarede ikke Ilden fra Fjenden ret meget, kun et enkelt Skud faldt fra vor Side. Tyskerne trak sig nu tilbage, og vi kunde nu hvile ud, efter at vi i tre Maaneder ikke havde været klædt af eller i Seng.

Der blev indrømmet Vaabenhvile fra 18. April til 29. Juni. Samme Nat, mellem 29. og 30. Juni, gik Tyskerne over en Bro, de selv lavede, og besatte nu Als - uden at de danske vidste det, inden det var sket. Vi maatte paa Benene igen for at dække Retræten. Vi kom nu til Augustenborg og førtes derfra med en Dampers til Faaborg, marscherede til Vejlbj Sogn og holdt Strandvagten. Om Efteraaret kom vi til Køge og blev herfra permitteret den 16. November 1864.

Anders Madsen blev gift 1886 og bosatte sig i Fredericia, til han 1890 købte det Hus paa Røjle Mark, hvor han nu bor. Hans Hustru døde 1899. Han har to ugifte Døtre, som er hos ham. Gamle And. Madsen taler gerne om sine Krigsbedrifter og er endnu rask og rørig i Forhold til Alderen.

Han fortæller mange Smaahistorier og Oplevelser under Felttoget.

En Gang var hans Komp. indkvarteret paa en stor Gaard, og Gaarden var »tom« - Tyskerne havde været der og taget alt, hvad der hed Mad og Drikke. Soldaterne var meget sultne, og And. Madsen listede sig over paa den anden Side af Vejen, hvor der laa et lille Hus, for om muligt at faa en Smule Mad. En gammel

Bryllupsbillede (?) af Anders Madsen (1840-1925) og Maren Rasmussen (1848-1899) f. på Staurby Skovgaard, Strib Landevej 131.

De fik to døtre, Kirstine Madsen (1887-1960) og Rasmine Madsen (1889-1954), som levede ugifte på ejendommen, indtil de bortforpagtede den i 1952.

Kone var ene hjemme, og hun gav ham nu et Fad Øllebrød, som han fortærede i en Fart; han vilde betale for det, men det vilde den gamle Kone ikke høre Tale om, hun var glad ved, at han vilde tage til Takke med, hvad hun kunde byde.

Efterlysning - fra Alfred Hestkjær

Under Danmarks besættelse 1940-1945 udkom utallige illegale blade, bøger, løbesedler m.v., der skulle informere og opildne de kæmpende modstandsfolk. Samtidig skulle de illegale publikationer dæmpe, helst standse tyskvenlige sympatisører - og advare befolkningen om, hvad der kunne ske, hvis advarslerne blev overhørt eller ignoreret.

De fleste illegale blade m.v. dækkede et stort geografisk område - ofte landsdækkende, men der var dog undtagelser, bl.a. ved Strib. Her udkom »FYRTAARNET«.

Et uddrag af forsiden af Nr. 3 er gengivet nedenfor. Det antyder, at

der må være 2 numre forud - måske februar/marts 1945.

»FYRTAARNET« er ca. A4-størrelse (alm. maskinpapir).

Jeg søger oplysninger om dette for lokalhistorien interessante illegale blad, der blev udgivet lokalt. Men af hvem, og hvor stort oplag, trykkeri med videre kunne det være interessant at få undersøgt.

Kontakt venligst:

Alfred Hestkjær
Nygade 3,
5500 Middelfart
Tlf. 64 41 41 42

FYRTAARNET.

Strib. april 1945.

Nr. 3. Side 1.

VÆR PÅ VAGT!!!!

Vi må dyrke Hadet...

Tyskerne har selv lært os det.

Den 9. Maj 1943 fandtes der i dansko Dagblade et Telegram fra Berlin, som der er Grund til at friske op i Dag:

"Tyskerne må lære sig det sunde, omfattende Had, som ikke kender til Undtagelser, hoder det i et tysk Blad. Det behøver ikke at give sig Udtryk i vilde Udbrud eller i patetiske Eder. Japanerne må være vort forbillede. De udfører et ordentligt arbejde stille og nøgternt. Denne Dom tager bl. a. sigte på de japanske Henrettelser af amerikanske Bombeflyvere.

Men de Krav, som stilles til det tyske Folkemod, er meget hårde, hedder det videre. Hos os er det ikke Spørgsmålet om at udslette et Par betalte Morabanditter, som sidder i vore Fangelejre. Vort Had

Strib fyr

I slutningen af 1800-tallet blev der oprettet flere fyr for at betjene sejladsen på Lillebælt. Således blev der i 1883 oprettet både Æbelø og Strib fyr.

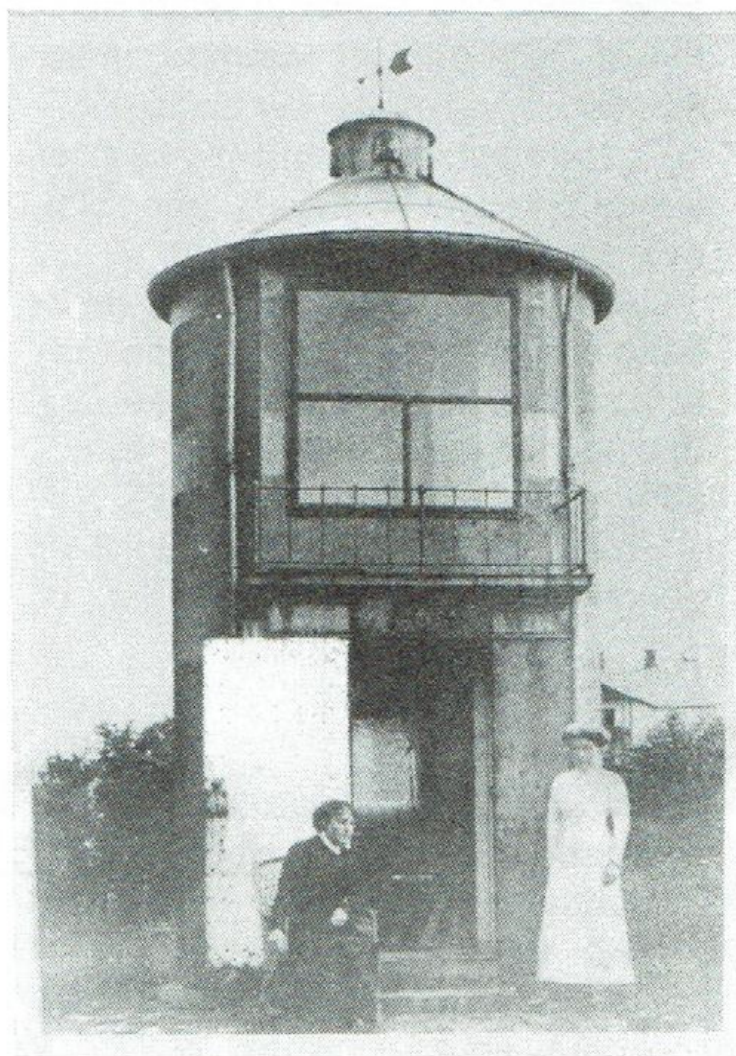
Strib fyr ligger dog ikke i dag på det sted, hvor det blev anbragt i 1883. Fyret blev oprettet som et hvidt fast fyr med spejlapparat i et 6 m højt jerntårn. Fyrets plads var på grunden til Nørre Allé 21. I mange år stod det gamle fyrtårn på sin gamle plads, selv om det for længst var taget ud af brug, og i dag kan man stadig fra Strandstien se den sokkel, som jerntårnet var anbragt på.

I 1899 byggede man det nuværende Strib fyr, som blev taget i brug år 1900. I mange år kunne man tydeligt se årstallet over indgangsdøren til tårnet. Det blev omhyggeligt malet op hvert år.

Murermesteren til fyret hed Henrik Jæger Hansen. Han var fra Middelfart og flyttede senere til København.

Fyret var nu et 21 m højt muret tårn, og fyret blev forandret til et vinkelfyr med linseapparat og vægebrænder. Det var stadigvæk et fast fyr, men i 1922 forandredes det til et blinkfyr med blaugasbrænder. Denne blev igen i 1926 erstattet med en elektrisk glødelampe med en lysstyrke på 17.000 hl.

Min far, Martin Ungerskov, blev ansat ved Strib fyr i august 1916 i en tjenestemandsstilling som fyrpasser.

Stribs gamle jernfyr fra 1883, som blev nedrevet i begyndelsen af 1960'erne. Her fungerende som havehus for fru og frk. Lipke, daværende ejere af villaen med kælenavnet »Stærekassen«, Nørre Allé 21.

Huset i baggrunden er »Cottagen«, der først var mejeri, men senere fungerede som anneks til Badehotellet. Nedrevet 1969.

(Udlånt af Strib/Røjleskov Lokalhistoriske Arkiv)

Han havde siden 1909 været ansat i fyrinspektionsskibet »C. F. Grove« som matros og dykker, og han afløste den første fyrpasser, fisker Anders Hansen Andersen, der boede på Rolighedsvej nr. 8. Dengang var villaerne nr. 12 og 14 endnu ikke bygget, så fyrpasser Anders Hansen Andersen havde god udsigt til fyret for at kontrollere, om fyrets lampe brændte korrekt. Hans vej til fyret var gået ned ad trappen til Hulvejen og hen over Tjærepletten mellem de to store skanser ved fyret.

Min far var så heldig at kunne købe mit nuværende hus, Tjærepletten 42, hvorfra han også let kunne holde øje med fyret i tændingstiden, og hans gang til fyret havde også gået over Tjærepletten og mellem de to store skanser.

Fyret var bygget på matrikel 1 ai af Strib Færgesgård. Selve fyrgården var en stor indhegnet plads med et stort redskabshus til venstre for indgangen. Redskabshuset havde et stort rum med petroleumstønder, derforuden to mindre, hvoraf der i det ene rum var trillebør, baljer og taljer m.m. til brug for fyrtårnets årlige kalkning og vedligeholdelse. Det andet indeholdt samtlige reservedele til fyret, samt vægt og måleredskaber, rengøringsartikler m.m.

Når fyret skulle tændes, gik man først op ad de ca. 97 trappetrin til øverste etage. Halvvejs oppe havde man passeret et lille kontor med en seng, bord og stole samt en petroleumskakkelovn. Nu gik man så en 6-7

Strib fyr 1925.

trin op i fyrrhatten, der havde glas rundt på nær i den del af hatten, der vendte mod land. Inden for glasset var der ophængt røde og grønne glas, så lyset fra fyret kunne angive den sikreste sejlvej for skibene. Inde i fyrrhatten var der så anbragt den store linse og midt i denne petroleumbrænderen. Det første arbejde var at aftage linseomhænget og dernæst at tænde lampen ved hjælp af tændstikker.

Langs med taget i fyrrhatten var der en række huller, og ved hjælp af træpropper til hullerne skulle der sørges for frisk luft til brænderen alt efter vejr og vind. Det gjaldt om, at den brændte med sin optimale styrke og det mindst mulige petroleumforbrug.

Nu skulle man blive i fyret og tilse tændingen i en halv time. Tiden gik blandt andet med at udfylde skemaer om sigtbarhed, om man f.eks. kunne se Æbelø fyr, samt om vindstyrke og strømforhold. Disse skemaer blev sendt ind til Fyrdirektoratet en gang om måneden.

I løbet af natten skulle fyret tilses hver tredje time, om lampen nu brændte korrekt. Som den gamle fyrpasser havde kunnet klare dette fra sin bolig, kunne min far også kontrollere fyret fra sit soveværelse.

Når fyret blev slukket om morgenen, skulle først og fremmest lampen bæres ned i redskabshuset. Fyrlinsen og vinduerne skulle pudses, og omhæng hænges om linsen, at ikke solens stråler skulle beskadige den. Nattens brændselsforbrug skulle udregnes og nedskrives. Alt i fyret skulle være skinnende blankt. Messingtøjet blev pudset, og trapperne vasket efter et bestemt skema. Alt arbejdet blev indført i en protokol til kontrol, som fyrinspektøren efterså, når han kom på inspektion. Dette gav nogle timers arbejde hver dag. Når min far kunne passe fyret foruden sit fiskeri, skyldtes det, at min mor var indskrevet som husstands-fyrpasser uden løn, men med ret til at udføre arbejdet i fyret under min fars ansvar.

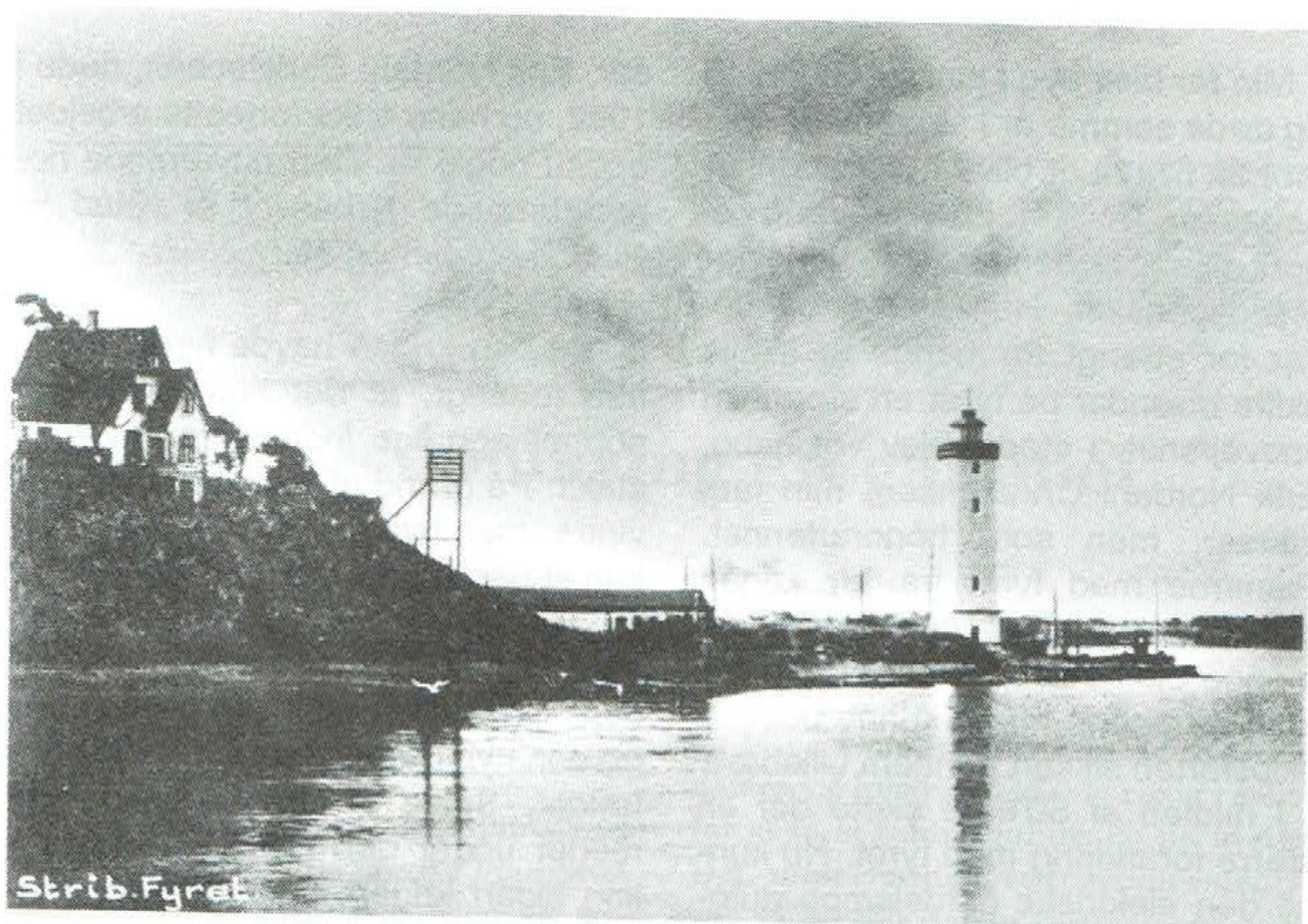
Hvert år blev fyret kalket udvendig og sommetider også indvendig. Der blev malet og ferniseret alt efter fyrinspektørens instrukser. Min far fik arbejdet i kommission. En del af det

udførte han selv, resten med hjælp af de lokale håndværkere. Således blev fyret holdt i meget fin stand både ude og inde indtil besættelsen i 1940.

I 1922 formindskedes arbejdet betydeligt, idet petroleumsvægebrænderen blev erstattet med en blaugasbrænder, og en blaugasbeholder blev stillet op i bunden af fyret.

Atter blev arbejdet ved fyret formindsket i 1926, hvor fyret fik en elektrisk glødelampe. Samtidig fik min far installeret et ringeapparat i sit soveværelse, der gav alarm, hvis den elektriske strøm svigtede. Da skulle min far hen i fyret og skifte den elektriske brænder ud med blaugasbrænderen. Således var arbejdet ved fyret blevet meget stærkt formindsket. Min far fik nu en besked om, at han ville få det første fyr, han ville søge. Selv om han ville gå op i løn og få større pension, ønskede han ikke at bytte sin centralt beliggende stilling om med en plads ved et fyr, der var ensomt beliggende og havde tjenestebolig.

I 1923, da færgelejet til den private færge ved Nordenbro blev bygget, blev samtidig gennemløbet under Nordenbro lukket, hvilket medførte, at sandet langs stranden fra odden og Nordenbro forsvandt lidt efter lidt. Min far fik da i kommission at bygge høfder langs med fyrets matrikel 1 al ud til vandet. Man kan i dag finde spor af disse høfder, når man ved, hvor de ligger. Efter at sandet har lagt sig uden om Nordenbro, har sandet til gengæld lagt sig langt ud på nordstranden fra fyret og videre mod Nordenbro.

*Her ses tydeligt, hvordan vandet gik helt ind under Rolighedsvejs villaer. Stilladset er en telefonmast, og nedenfor ses isbådehuset.
(Udlånt af Strib/Røjleskov Lokalhistoriske Arkiv)*

Da den første Lillebæltsbro blev anlagt i 1935, skete der et par grundstødninger i Lillebælt, og Fyrdirektoratet var nu til sinds at udbygge Strib fyr på forskellig måde, så det blev til et 3-mands betjent fyr. Min far fik da at vide, at nu skulle han ikke søge et andet fyr. Planerne var langt fremme, da krigen kom.

Den 9. april 1940 fik min far en forholdsordre om ikke at tænde fyret samme aften. Næste dag ankom der et par soldater fra den tyske hærkommando i Fredericia for at installere en felttelefon, som mine forældre kunne tage med sig rundt i huset. Der skulle være stadig vagt ved denne telefon dag og nat. Fyret skulle

kun tændes på befaling fra den tyske hærkommando i Fredericia.

Mine forældre kunne jo ikke holde vagt døgnet rundt, hvorfor fars kompagnon, toldopsynsmand Henrik Jensen, fik halvdelen af dagvagterne. Et par gange om ugen kom de tyske soldater og inspicerede, om alt nu var i orden. Man forlangte, at min far skulle forsynes med et Ausweis. Der var jo dengang tyske soldater både i den gamle station og på Husboldningsskolen, det nuværende Sofiehøj.

Det næste, der skete, var, at det smukke hvide fyr med sit mønster af røde mursten foroven blev camoufleret. Sådan stod det til efter krigen.

Min far blev syg i juni måned 1945 og døde samme år i september. Min mor fik tilbudt at blive honorarlønnet fyrpasser, hvilket jo ville være et godt tillæg til hendes enketjenestemandspension. Hun afslog, da det var for strengt for hende at skulle skifte brænder på fyret en stormfuld snevejrsnat. I stedet blev vor nabo, Erik Nordahl Christensen, min fars afløser, men som honorarlønnet. Planerne med fyret fra før krigen blev skrinlagt. Der var kommet så mange opfindelser under krigen, så man på anden måde kunne betjene skibsfarten sikkert gennem Lillebælt.

I midten af 50'erne skete der en større forandring med fyret. Nu kunne den elektriske glødelampe automatisk udskiftes til den gamle blaugasbrænder i tilfælde af strømsvigt. Fyret kunne tændes og slukkes ved lysets hjælp. Herved slap fyrpasseren for at have fast vagt om natten ved hjælp af sin alarmklokke i sin lejlighed. Samtidig blev det gamle redskabshus fjernet. Fyrgården blev betydeligt mindre, omgivet af et ståltrådshegn. Den daværende fyrpas-

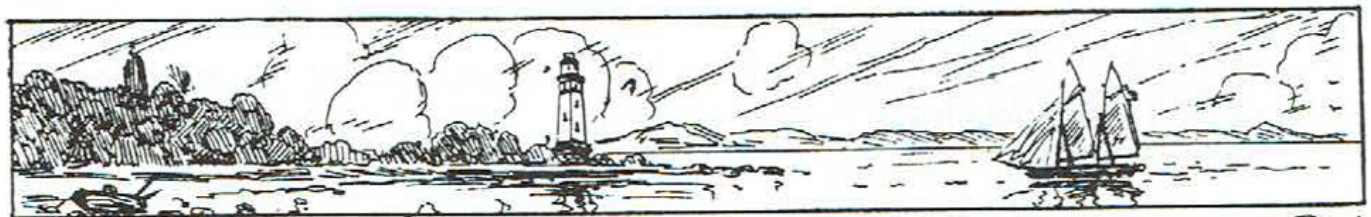
ser, Erik Nordahl Christensen, døde i 1962, og hans enke fortsatte arbejdet endnu nogle år. Den nuværende honorarlønnede fyrpasser er Knud E. Riis, Tjærepletten 56.

Lige inden krigen havde fyrinspektionen forlangt, at der blev plantet et poppelhegn lige inden for det gamle stakit. På grund af krigen, de strenge vintre eller hvad, ved jeg ikke, men kun et par af dem voksede op og blev meget store. Efter min mening skæmmede de fyret meget. De stod i den sydvestlige side af fyret og sås fra den nye Lillebæltsbro. De blev dog fældet. Selve fyret, der havde lidt meget under den megen plastikmaling siden krigen, blev gennemrenoveret i 1986, men efter min mening er fyret aldrig blevet så smukt, som da det var kalket og havde pynten af de røde mursten.

Strib 1992.

*Anna Kierkegaard-Hansen,
Tjærepletten 42*

Kilder: Det Kgl. Danske Fyrvæsen 1560-1927.
Egne erindringer.

100 års fest omkring en gammel protokol

De Vejlbys folk fejrer stadig oldmandsgilde

Avisartikel 1966

For flere hundrede år siden oprettedes bylaugene rundt i de danske landsbyer. For de enkelte laugs vedkommende kan det være svært at finde frem til oprettelsesåret. I Vejlbys ved Middelfart lever bylauget endnu, og der holdes oldmandsgilde hvert år. Da man ikke har noget år, der kan siges at være det år, laugene blev oprettet, men egentlig gerne vil gøre lidt »stads« af laugene med en eller anden form for jubilæum, fandt man ud af, at laugets nuværende protokol blev købt og påbegyndt i 1866. Altså for 100 år siden.

Laugets mænd mødes hvert år i november eller december til oldmandsgilde, der holdes hos oldmanden. Dette hverv går på skift, og man er kun oldmand ét år ad gangen. Oldmanden udnævnes efter den rækkefølge, man har fulgt i mange år. Det går efter gårdens beliggenhed i Vejlbys, før udflytningen. I 1965-66 var gdr. Johannes Pedersen, Vejlbys Kildegård, formand. Så her skulle jubilæet fejres. Familien på Kildegård, gdr. Johannes Pedersen

og hans kone og forældre, Marius Pedersen og hustru, lagde sig rigtig i selen for at få et festligt jubilæum ud af det. Det mest festlige ved arrangementet var, at laugets damer var inviteret med. De har ikke været med til oldmandsgilder i 'mands minde'. Desuden var der sørget for et traktament som ved en større familiebegivenhed, når den fejres efter de bedste landbotraditioner. Det med at damerne var med, var et yndet samtaleemne ved festen. I laugets vedtægter fra 1706 står damerne nævnt på lige fod med herrerne som gildesøstre og gildebrødre, og de var med til sammenkomsterne.

- Når det i 1706 blev vedtaget, at kvinderne skulle med til gilderne, hvornår blev det så afskaffet? lød et spørgsmål ved festen.

- I 1707, kom det prompte fra en mandlig deltager.

Fra den gamle protokol

Ved sammenkomsten i storstuen på Kildegård læste gdr. Johs. Jepsen, Vejl-

by Brogård, brudstykker op af laugets vedtægter fra 1706. Dem havde han fundet i en bog fra Landsarkivet.

I indledningen hedder det blandt andet: - Thi Christus siger, at hvor som der er indbyrdes fred og endrægtighed, der er Guds rige og runde velsignelse, og på det at slig Guds befaling kan fremmes og vores næring og bæring foreges, haver vi i den hellige trefoldigheds navn efterskrevne poster med hverandre indgået og samtykt. Der er 31 punkter i vedtægterne. Det første handler om betingelserne for optagelse. En lang række paragraffer fortæller, hvad man ikke må, og hvad det koster at overtræde lovene. Så godt som alle bøder er udmøntet i øl. Et træk, der går igen i vedtægterne for et 'nabolaug', nemlig Marsvinelaug et i Middelfart.

Også dengang skulle oldermænd holde et gilde, og hertil skulle han fremskaffe to gode tønder øl, tre gode retter mad, nemlig nogle fade 'groffenbrad' eller hønsekødssuppe, nogle fade saltmad med flæsk, kød og kødpølse, som dertil hører, nogle fade bergefisk og så meget tyndt øl, som kan bruges til maden. For alt dette får oldermænd 7 slettedaler af bykassen.

Andet steds bemærkes, at det koster en fjerding øl at 'skælde, bande eller tale uhøfligt om en gildebroder eller søster'.

Begravelse, præstens og degnens forhold

Når der indtraf dødsfald i byen, skulle alle hjælpe til ved begravelsen, sende en mand til at bære og være behjælpelig. Enhver skulle give noget til kiste og

klæder. Også undladelser mod denne paragraf kostede øl. Reglerne for de fælles græsgange og fælles husdyr omtales nøje. I den forbindelse hedder det om degnen: - Vi samtlige laugsmænd haver bevilget degnen hans livstid, at hans småkræ af alle slags desligeste to store hoveder skal nyde på vor fælled på hele hans livstid. Det kostede dog en årlig tønde øl. Også præsten var med i fællesskabet, i punkt 31 står:

31. Nok foruden have vi samptlige lausmænd godvilligen indgået, at voris kiere Sognepræst Hr. Knud Werchmester årligen hans lifnistid skal niude på voris skovpart eller koegang twende fæhøfveder, og hand der imod skal føde årligen voris byetyr på stolden forsvarligen, som hand hafver indgået at kiøbe med os fra allehelgensdag til Philippe Jacobi dag. At dette skal holdis af os samptligen, og dennem, som indtræder i voris laug, da hafve vi voris egne hænder undertegnet og til en forsikring igien for os, da hafver ofvenbemeldte voris sognepræst også sin egen hånd underskrefvet.

Veilby d. 18. oktober år 1706.

Werchmester

m. pp.

Nu er der kun oldermændsgildet tilbage af bylaugets 'opgaver'. Men det er også en meget positiv ting, at mændene i Vejlby værner om deres gamle laug på den måde. Dansk landbrug er inde i en periode med mange ændringer og ikke så lidt modvind. Det giver styrke at være fælles om de gamle traditioner, som man stadig er i Vejlby bylaug.

Joh.

Nuværende oldermænd er Johs. Pedersen, Kildegård, Lerbjergvej 55.

Fund fra den ældre romerske jernalder i Strib

I begyndelsen af 1930 vakte et fund af nogle urner hos handelsgartner Chr. Hansen, Bella Vista på Kastanievej i Strib, en del opsigt.

Man var ved at udskifte jorden i Hansens store tomathus, da man stødte på urnerne, der blot var nedsat i jorden. Den sagkyndige bistand, der blev tilkaldt fra Odense Stiftsmuseum, fremdrog 3 urner, som blev bestemt til at hidrøre fra

den ældre romerske jernalder. I urnerne fandtes ikke andet end nogle brændte benrester.

I en nabohave er der ligeledes fundet 2-3 urner, og i en anden nabohave er der fundet mange skår af urner, så fundene tyder på, at der er tale om en begravelsesplads.

Daværende gartnerielelv Ejvind Andersen, der deltog i udgravningen har lånt »Bavnen« disse billeder, kort før han døde i 1992.

Af fremmødet på billedet understreges den opsigt, fundet vakte, idet personkredsen omkring fundet består af en række af datidens kendte Strib-borgere, nemlig fra venstre til højre: Malermester Johs. Petersen, Vestergade 3 (der havde været meget aktiv for at få bygget Røjle Skov kirke).

Ejvind Andersen, senere Nørre Allé 61.

Vognmand Chr. Thomsen, Korsvejsallé 15 (der drev en større vognmandsforretning i Strib).

En ansat gartnerimedhjælper.

Toldopsynsmand Henrik Jensen, Møsters hus, Rolighedsvej

1, (mangeårigt radikalt medlem af Vejby-Strib sogneråd).

Derpå medarbejderen fra Stiftsmusæet. Maskinmester Helvard, Øster Allé 7 (ansat ved DSB-færgerne).

Gårdejer Søren Bertelsen, Kastanievej (der havde startet gartneriet).

Frede Nielsen (der senere drev en vognmandsforretning på Vestergade 76 i Strib).

Siddende (med halstørklædet) Chr. Han-

sen (der var gift med Søren Bertelsens datter Hedvig, og som oparbejdede gartneriet til en kendt og anerkendt virksomhed med kunder over hele Vestfyn).

Siddende en ansat gartnerimedhjælper. Disse fund af urner og urneskår over et større område betyder, at der allerede i den ældre romerske jernalder har været en anseelig bosættelse på Strib halvøen.

Arne S. Andersen

Erling Albrechtsen: Fynske Jernaldergrave II, Ældre romersk jernalder

(Ejnar Munksgaard 1956)

har følgende beskrivelse af fundet:

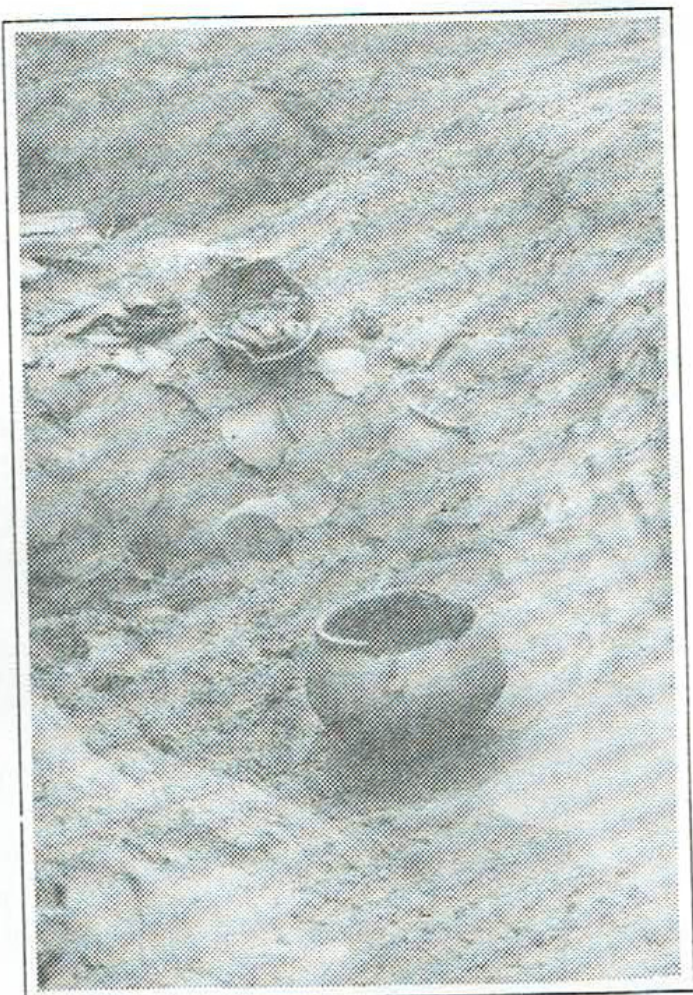
Strib. Strib sogn, Vends herred.

I et gartneri lidt norden for Strib gamle Skole er optaget følgende urnegrave, hvis indhold opbevares i Middelfart Museum.

Grav I. Urnegrav? Stor urne af form som T 38 c, uden hank, stærkt beskadiget, tværmål over bugen ca. 28 cm, om skulderen 2 brede vandrette striber, som er adskilte fra hinanden ved et mellemrum. Randprofil som fig. 22,13. Oven på de brændte askesværtede ben i urnen lå: En forrustet klump af jernsager, hvori skelnes grebspidsen af 1 kniv som fig. 42,1-4 samt 1 ragekniv som fig. 41 a-c. Midd. Mus. 808.

Grav II. Urnegrav? En 26 cm høj enøret hankekrukke som T 35 d-e, om skulderen 3 brede vandrette striber, øret som fig. 23,6, rand som 22,15. Øverst på de mange brændte ben i urnen lå: En 16,5 cm lang jernkniv som fig. 42,7. Midd. Mus. 809. - Periode I.

Grav III. Urnegrav? En 26 cm høj toøret hankekrukke som T 7g, uden ornamenter, ører som fig. 23,11, randprofil som 22,13. Mellem de brændte ben lå: Sam-

menrustede jerndele, vistnok af 1 kniv delvis fastrustet til bunden. Midd. Mus. 810. - Periode I.

(Hvis man ønsker at se fotos og tegning af fundet, så lån bogen på Strib bibliotek, red.)

»Skelet-historier«

1. april 1913

MORD? - ET SKELET blev i Formiddags fundet ved Staurby Skov. Ejeren af »Karensminde«, Ole Olsens Søn, Jens Olsen, var i Færd med at grave Grus og gik, for at faa mere Materiale at arbejde med, op paa det højeste Punkt paa »Tornbakken« og gav sig der til at afgrave Skrænten. Under Arbejdet hermed afdækkedes et Skelet, ca. 1½ Meter langt, sandsynligvis af et voksent Menneske. Bakketoppen, hvor Skelettet fandtes, var bevokset med Hasselbuske. Sagen er meldt til Politiet.

2. april 1913

Ligfundet i Staurby Skov er nu undersøgt af Politiet og Distriktslæge Seligmann. Det viser sig at være saa gammelt, at der ikke vil blive Tale om retslig Undersøgelse.

To avisnotitser i Middelfart Venstreblad, 1913.

Den forsvundne pige fra Kustrup

I 1919 blev der i en mose ved Gelsted fundet de forholdsvis velbevarede skeletrester af et menneske i 16-22 års alderen. Hvor længe skelettet havde ligget i mosen, kunne ikke bestemmes, heller ikke, om der forelå en forbrydelse. Herpå meddelte Assens Amtstidende:

I den sidste Halvdel af Tredserne forsvandt en ung 20-aarig Pige, Inge-

borg Mathiesen fuldstændig sporløst fra Egnen. Hun tjente i Gelsted, men hendes Forældre, der var Boelsfolk, boede i Kustrup ved Middelfart.

En Aften i Skumringen fik hun Tilladelse til at besøge sit Hjem, men siden har ingen hverken hørt eller set den unge Kvinde. I flere Aar efter sørgede hendes stakkels Forældre dybt over deres lille Piges gaadefulde Forsvinden; de bevarede dog gennem Aar et lønligt Haab om, at hun af en eller anden Grund var rejst langt bort, og at hun en Gang atter vilde vende tilbage til sit gamle Hjem; men deres Længsel blev ikke virkeliggjort, og efterhaanden som Tiden svandt, glemtes den triste Begivenhed på Egnen saa fuldstændig, at end ikke dette Fund kaldte den tilbage i Erindringen, og havde ikke vor Meddeler, hvis Forældre og den forsvundne Piges Husbond var Naboer, ved vor Omtale husket den her omtalte Begivenhed, vilde Historien sikkert for alle Tider være forblevet uopklaret. At det fundne Skelet er den unge Kvindes, og den gamle Gaade dermed løst, det kan der næppe være Tvivl om.

Kilde: Skeletfundet ved Gelsted (i: Middelfart Avis 29.3.1919)

Et mord, en henrettelse - og en dåb

Den 27.6.1697 blev en rytter af Stavrby, Christian Severin, begravet på Vejlbj kirkegård. Han var blevet

skudt ihjel af en anden rytter af Stavrby, Hans Sørensen. De to ryttere var krigskarle, måske fra Stavrby; men velsagtens snarere blot indkvarteret her. Hans Sørensens straf, som bestod i halshugning og begravelse uden jordpåkastning, blev eksekveret en måned senere, den 27.7.1697.

Om denne begivenhed kan man læse i Aage Petersens Vejlbog. Hvad Aage Petersen ikke vidste - måske heller ikke den henrettede Hans Sørensen - var, at historien fik et efterspil.

I Fjelsted sogns kirkebog for 1703 læses: Døbt Maren Mikkelsdatters uægte barn i Fjelsted. Kvinden var kommen fra Ejlskov og lå til huse hos Lisbet Figenbom i Falkes hus. Udlagt barnefader Hans Sørensen

Rytter, som blev halshugget forleden sommer ved Stauerby.

Man kan så undre sig over, hvorvidt man på de tider kunne undlade at lade sit barn døbe i så langt et tidsrum, eller om der er fejl i kirkebøgerne?

I 1923 blev der gjort et skeletfund umiddelbart uden for diget ved Vejlbog kirke. Mon det var Hans Sørensen, som yderligere var blevet straffet ved ikke at få lov til at ligge i indviet jord?

*Tønder, den 31.1.1993.
Knut Madsen*

Kilder: Aage Petersen: Vejlbog-minder, virke og tro, 1972, s. 58
Fjelsted sogns historie. Redaktion Søren Skov, 1985 (Publikation nr. 15), s. 21.
Middelfart Venstreblad 20.4.1923, s. 3.

Mindesmærker i Vejlbog-Strib på Strib bibliotek

Melfar Posten bragte i 1992 og januar 1993 en serie artikler om mindesmærkerne i Middelfart kommune, skrevet af vor redaktør.

Nu laves der en lille udstilling om **vore** mindesmærker, udbygget med nye oplysninger fra gamle tegninger, fotos og aviser m.v.

STRIB BIBLIOTEK lægger velvilligst lokaler til i tiden

1.-20. november 1993

Foreningsnyt

Sprøjtehuset i Røjle

Foreningen har af Røjle Bylaug fået tilbud om at overtage Røjle Sprøjtehus på fordelagtige vilkår. Et par af bestyrelsesmedlemmerne erklærede sig villige til at renovere sprøjtehuset og vedligeholde det. Bestyrelsen meddelte derfor Røjle Bylaug, at man - dersom sprøjtehuset blev fritlagt - var villige til at overtage det. Da det imidlertid ikke har været muligt at få det fritlagt, er sagen opgivet.

Ekskursionen d. 26. september

Bestyrelsen har vedtaget at leje en bus til ekskursionen, så vi undgår parkeringsproblemer, når vi skal se de forskellige steder, hvor der er spor fra fortiden. Der vil endvidere være mulighed for fælles information, når alle er samlet i en bus.

Bussen vil samle Strib-boerne op ved Superbrugsens parkeringsplads kl. 14, og de øvrige deltagere tages op på Røjleklint-parkeringspladsen kl. 14.10.

Vi tager 10 kr. pr. person for busturen, og foreningen dækker underskuddet.

Der bliver ikke mulighed for kaffedrikning, men øl og vand kan købes i bussen.

Mødet om Handel, Industri og »Væsenerne« i Vejlbys-Strib d. 15. november

Bestyrelsen har vedtaget, at mødet d. 15. november kun skal dreje sig om handel og industri, da disse emner er ret omfattende. Arne Schmidt Andersen vil fortælle om Strib, og tidl. kørelærer Ewald Jørgensen vil tage sig af Røjle/Vejlby-området. »Væsenerne« vil blive taget op som et særligt arrangement i 1994.

F.F.

Nyt fra redaktionen

Rettelse:

Ved en beklagelig fejl var et navn i Erik Petersens modstandsgruppe (s. 5 i sidste nr. af BAVNEN) faldet ud: Zakarias Sørensen, karl hos fru Byskov Ovesen, Staurby.

Vends 93:

En ny årbog VENDS er så småt ved at tage form. Man kan allerede bestille den nu, eller skrive sig på listen, der lægges frem ved de to næste arrangementer. Måske lidt højere pris, da sidetallet nok udvides.

Kvindeeg:

Jeg søger oplysninger om kvindeegen, der engang stod ved Vejlbys kirke på Nybølvej. Træet blev hugget i Johs. og Margrethe Jepsen, Brogaard's skov, men hvem var initiativtagere, og var der en speciel højtidelighed ved kirken d. 5. juni 1915? Findes der mon fotos fra begivenheden? Egen blev fældet ved en vejomlægning, hvilket år?

Foreningens arrangementer:

26. september

Mødested:

Superbrugsen

kl. 14.00.

P-pladsen ved

Røjle klint

kl. 14.10 (NB!)

Arkæologisk ekskursion

- de tidligste spor af mennesker.

Hvad ved arkæologer om, hvad landskabet gemmer?

Hvordan kan vi se sporene?

Turen vil blive ledet af Eigil Nikolajsen, der tidligere har gennemført arkæologiske kurser på højskolen Brogaarden. I den forbindelse har han (og kursisterne) gennemtravet landskabet og fundet mange spændende spor af menneskelig virksomhed. Eigil Nikolajsen har gennem sit arbejde på Odense Stiftsmuseum kendskab til tidligere fund. Han vil også fortælle, hvad vi skal være opmærksomme på, når vi færdes i landskabet.

Turen koster 10 kr. Der vil blive mulighed for at købe øl og vand.

Turen slutter ca. kl. 17.

15. november

Strib Idræts-

efterskole

Strandvejen 226

kl. 19.30

Generalforsamling og Handel, Industri i Vejlbys-Strib

Denne aften skal vi høre om de mange forretninger, der fandtes i vor kommune tidligere, samt om den industri, der opstod efter færgedriftens nedlæggelse. 1935.

Tidl. kørelærer Ewald Jørgensen vil fortælle om Røjle/Vejlbysområdet, mens Arne Schmidt Andersen tager sig af Strib-området.

Man samles til turen ved NYSKOV, den 6. september 1992.

Sagn fra Vejlbj kirke

I Vejlbj kirke sover Billeshaves gamle ejere, de Bille'r, Urne'r og Juel'er deres sidste, lange søvn, men engang blev de dog vakte til dåd:

I forrige århundrede havde man sat sig for at udvide Vejlbj kirke, og af samme grund skulle adelsslægternes kapel på midten af kirkens nordside indtages til kirkerum og kisterne ned-sættes på kirkegården.

Det var ikke forbundet med vanskeligheder af nogen art at få kisterne lempet gennem gange og indvendige døre i kirken, men da den ret brede dør ud til kirkegården skulle passeres, satte de afdøde hårdt imod hårdt. Lige meget hvordan kisterne blev vendt og drejet, var det ikke muligt at få dem ud, og efter at have slidt længe med sagen, gav man op, førte kisterne tilbage og begravede dem i stedet under kapellets gulv, hvad de gamle adelsmænd og fruer viste sig storslåede nok til at akceptere.

(Gorm Benzon: Sagn og spøgerier, 1967.)